

2. óra – Házi feladat

Készítsd el a szöveg vázlatát!

Hogyan választják a pápát?

Világméretű esemény tanúi lehettünk a közelmúltban, amikor II. János Pál pápa halálát követően megválasztották az új egyházfőt. Az új pápa kiválasztása és trónra lépése évezredek hagyományra nyúlik vissza. Nézzük sorjában, miként is történik.

Az első nagy kérdés az, ki is lehet alkalmas a poszt betöltésére. Mielőtt hatalmas elvárások sora jelenne meg a szemünk előtt, eláruljuk, hogy elvileg az összes felnőtt és megkeresztelt férfi közül választhat a konklávé. Az utóbbi századokban vált szokássá az, hogy az új pápa a bíborosi konklávé tagjai közül kerül ki. A választók létszámát VI. Pál pápa 1970-ben 120 főben maximálta, és csak azok a bíborosok vehetnek részt benne, akik még nem töltötték be 80. életévüket. (Jelenleg 119 bíboros „felelt meg” ennek a követelménynek.) A konklávé működését azonban II. János Pál pápa is módosította. Az 1996-ban kiadott apostoli konstitúciójában megszüntette a pápaválasztás két ősi módját, a közfelkiáltással történő, illetve a delegátusok általi választást. Továbbá azt is elrendelte, hogy ha 9 nap, illetve 30 szavazási kör után még nincs meg a végeredmény, akkor a kétharmados többség helyett egyszerű többséggel (bíborosok fele plusz 1 szavazat) is megválasztható az új pápa.

Azt az időszakot, amely egy pápa halála és a következő pápa trónra lépése között eltelik, interregnumnak, azaz „uralkodások közötti idő”-nek nevezik, ez rendszerint legalább két hétig tart. Addig az egyház vezetését a kamarásnak (camerlengo) nevezett bíboros veszi át, de nem teljes mértékben, csupán ideiglenesen és korlátozott hatáskörrel. A napi folyó ügyekben a kamarásból és három választott bíborosból álló testület dönt. Nagyobb horderejű döntést az interregnum idején nem hoznak. A Vatikán polgári irányítását ideiglenesen a vatikáni bíborosok testülete veszi át. A pápa halálát kilencnapos gyász követi. Ekkor a négytagú, különleges testület határoz arról, mikor vigyék át a pápa holttestét a Szent Péter-székesegyházba, hogy a hívek leróhassák tiszteletüket, valamint a pápa temetésének időpontjáról is ők döntenek. Ezután intézkedéseket hoznak a kilencnapos gyással kapcsolatban, majd döntenek a konklávé kezdetének időpontjáról. A különleges testület arról is gondoskodik, hogy összetörjék a pápa dokumentumok hitelesítésére szolgáló pecsétgyűrűjét és ólompecsétjét, hogy senki ne használhassa őket jogtalanul.

Ez idő alatt a pápát felravatalozzák, majd eltemetik. Közben a pápaválasztásra jogosult bíborosok Rómába gyűlnek, hogy zárt ajtók mögött döntsenek a következő pápa személyéről.

Az új pápáról tehát a bíborosokból álló konklávé dönt, amelyet a pápa elhunytá után 14 nappal, de legkésőbb 20 nappal össze kell hívni. Ez a két hét arra szolgál, hogy az összes pápaválasztó bíboros időben Rómába érjen – a határidő még azokból az időkől származik, amikor a fő közlekedési eszköz a lovas kocsi volt. A konklávé a Michelangelo freskóival díszített Sixtus-kápolnában ül össze, és szavazócédulákkal döntenek az új pápa személyéről. A leghosszabb konklávé eddig három évig tartott (1268 és 1271 között), de sokszor csupán egyetlen nap is elegendőnek bizonyult.

A konklávé megkezdése után a bíborosok addig nem hagyhatják el a Vatikánt, amíg meg nem választják az új pápát. A múltban ők is palotában laktak puritánul berendezett szobáikban, de ma már a Vatikán szállodájában, a kilencvenes években épült Casa Santa Marta házban szállnak meg, ahol összesen 120 lakosztály van, ez megfelel a konklávé lehetséges maximális létszámának. Innen szállítják őket autóbuszokkal nap mint nap a Sixtus-kápolnába addig, amíg meg nem választják az új katolikus egyházfőt.

A bíborosok nyugalma egy egész csapat, többek között orvos, szakács és apácák igyekeznek biztosítani. A kiközösítés terhe mellett mindannyiukat – a bíborosokat is – szigorú titoktartás köti. Az egyház szerint a szavazás felett a Szentlélek őrökdi. A bíborosok saját magukra nem szavazhatnak, és kizárhatók a voksolásból, ha szavazatokért kampányolnak.

A bíborosok naponta négy szavazást tartanak, kettőt reggel, kettőt délután. A szavazólapokat az Eligo in Summum Pontificem, azaz „Legfőbb pápának választom” feliratú kehelybe teszik, majd azokat minden egyes forduló után egy hatalmas aranykehelybe dobják, és fekete füstöt adó adalékanyaggal elégetik. Ha megvan az új katolikus egyházfő, akkor egy vegyszer hozzáadásával fehér füstöt bocsát ki a Sixtus-kápolna tetején lévő kémény. Így a Szent Péter téren összegyűltek azonnal értesülhetnek arról, sikerült-e pápát választani, vagy sem.

Ha három napig nem sikerül döntést hozni, a szavazást egy napra felfüggesztik, amelyen a bíborosok imádkoznak és tanácskoznak. Ezután további hét szavazásig folytatódik a konklávé. Ha még ezután sincs eredmény, újabb egynapos szünetet iktatnak be, amelyet újabb hét szavazás követ. Amennyiben ezt követően sincs döntés, a tagok egyhangú egyetértésével a konklávé felfüggesztheti a kétharmad plusz egy szavazat szabályát, és abszolút többséggel (a szavazatok fele plusz egy szavazat) dönthet az új pápáról.

Amint megvan az új pápajelölt, felteszik neki a kérdést, elfogadja-e a konklávé döntését. Ha igen, akkor megkérdezik, milyen nevet választ pápaként. Ezután a bíborosok kollégiumának dékánja kiáll a Szent Péter-bazilika középső erkélyére, és a „Habemus Papam” (Van pápánk) mondattal bejelenti, hogy sikerült megválasztani az új pápát. A frissen megválasztott katolikus egyházfő ezt követően megjelenik az erkélyen, és apostoli áldást oszt a megjelenteknek. Néhány nappal később pedig az új pápa misét celebrál, amely szolgálatának megkezdését jelképezi.